

ביעילות רבה יותר ולחיסכון של מיליוני דולרים שהרפתנים משלמים עבור גרעינים לייצור לקטוזה המיועדת לשפיכה. הטיפוח, הממשק והמחקר צריכים להיות מכוונים לייצור יותר שומן ויותר חלבון ולפחות לקטוזה, והקוונה זאת אפשרית על ידי תשלום לכל מרכיב בהתאם העורך למחיר ולשיעור שיווקו.

מקבלים עבורו והם דורשים להתאים את חישוב החלב מתוקן מחיר ליחס האמיתי הנוכחי. היענות לתביעתם עשויה לגרום להפחתת אחוז השומן בשנים הבאות ולהגדלת ייצור לקטוזה המיועדת לשפיכה. לעומת זאת, תשלום עבור החלב נוסח אמריקה עשוי לגרום לסיפוק תצרוכת השומן והחלבון של האוכלוסיה

הישגי ענף הרפת במשק חפץ חיים

פרץ שורק, קיבוץ חפץ חיים ודורך שפירא, ש.ה.מ., רחובות

מקצועיים אחרים. קיימת חלוקת תפקידים בין חברי הצוות, כאשר כל אחד מחברי הצוות מופקד על נושא מסוים כגון: הונה, ציוד חליבה, פודיות, יונקים, סידור עבודה וכדומה. קיימת רוטציה בריכוז הרפת ובתפקידים אחרים. החליבה מתבצעת על ידי כל העובדים, בקפדנות רבה. תשומת לב מיוחדת מוקדשת לנושא דלקות העטין והפרות מקבלות טיפול מתאים, בשלבים הראשונים לגילוי מצב דלקתי. מן הראוי להדגיש את שיתוף הפעולה עם כל הגורמים הקשורים לענף, החל מהנהלת המשק עצמו, שרותי ההדרכה, השרותים הרפואיים, שרותי ההזרעה וכל הגורמים האחרים הקשורים בענף.

הרפת במשק חפץ חיים הגיעה השנה למקום הראשון בארץ בתנובת החלב הממוצעת לפרה, אשר עמדה על 9,658 ק"ג. מן הראוי לציין את היציבות וההתמדה, אשר התבטאו בתנובות חלב גבוהות, מעל 9,000 ק"ג לפרה בשנה, מזה 6 שנים.

להלן התנובות הממוצעות ב-5 השנים האחרונות:

השנה	התנובה הביקורת	אחוז השומן
1975/76	9,348	2.53
1976/77	9,731	2.68
1977/78	9,151	2.95
1978/79	9,067	2.79
1979/80	9,658	2.87

הזנה

מזה שנים שהמשק אימץ לו שיטת הזנה מיוחדת. לפי שיטה זו מאבסים את הפרות הנחלבות, במזון ברמה חופשית, דהיינו, הפרות יכולות לאכול כרצונן במשך כל שעות היום. בליל של מזונות מרוכזים מחולק במרבית האבוסים ומזון גס מחולק בחלק מהאבוסים. המזון הגס, אשר ברובו הוא שחת מטיב בינוני ומיעוטו תחמיצים וירק, מוגש באופן חופשי והפרות יכולות לבחור את המועדים והכמויות לאכילה מהבליל או מהמזונות הגסים. כמו כן עומדים לרשות הפרות מי גבינה לשתייה חופשית.

לפי סיכומי השנה האחרונה (תש"ם) אכלו הפרות לכל תקופת התחלובה כ-20.5 ק"ג חומר

מתוך הנתונים מסתבר, שגם באחוז השומן בחלב, שהוא נמוך ביותר, חל שיפור מסוים בשנים האחרונות.

ברצוננו להעלות מספר נושאים, אשר מאפיינים לדעתנו את הרפת ועובדיה ונראה לנו שהם הגורמים העיקריים להשגים בענף.

צוות העובדים

הצוות כולל חברי משק בלבד ובו משולבים ותיקים, בני המשק, חברים זמניים ועולים חדשים.

מרבית חברי הצוות עברו הכשרה מקצועית ברמות שונות: החל מהפקולטה לחקלאות, הקורסים במדרשת רופין ועד לימי העיון הנערכים על ידי לשכת ההדרכה וגורמים

פוריות

הפוריות ברפת היא נמוכה, בדומה למשקים אחרים באיזור. נראה לנו שהסיבה נעוצה בכך שטרם נמצאה דרך לאיתור כל הדרישות. כיום מחפשים דרכים לפתרון בעיה זו.

ריווחיות

על אף העובדה שהחלב הוא דל שומן והמנה יקרה יחסית, הרפת ריווחית ברמה גבוהה. השנה נערך ניתוח כלכלי של הענף, בעזרת המדריך לכלכלת הייצור בלשכת ההדרכה, והסתבר שריווחיות הענף גבוהה ועולה על זו שבמרבית משקי האיזור.

יבש בממוצע לפרה ביום. כ-85% מהכמות היו מזונות המוגדרים כמזונות מרוכזים ורק כ-15% בלבד (שהם כ-3 ק"ג חומר יבש) היו ממזונות גסים.

שימוש במזונות זולים

המשק ועובדי הרפת ערים לכל אפשרות של השגת מזונות זולים, בעיקר שאריות תעשייה. בעזרת מזונות אלה, אשר רובם משמשים להזנת הגידול ומיעוטם להזנת החולבות, הופחתו הוצאות ההזנה ברפת. לדוגמה – משק חפץ חיים היה הראשון, להכנסת מי גבינה להזנה סדירה ברפת.

האם אנו ערים לחיסכון באנרגיה?

פרופסור ויטלסטון הניו זילנדי הזכיר, בהרצאותיו בעת שהותו בישראל בקיץ האחרון, שיטת ניקוי מערכת החליבה בתמיסת ניקוי "קרה", קרי ללא חימום כלל של המים, אשר נבדקה בניו זילנד ונמצאה כיעילה מאוד.

הנושא הינו די חשוב וראוי שיבדק גם אצלנו. נדמה שאין איש יודע כמה עולה למשק הכנת הכמויות הגדולות מאוד של המים החמים בהם אנו משתמשים לניקוי הציוד. על הצורך להתקין מערכות לניצול האנרגיה המתבזבזת ממערכות קרור החלב ואף ממשאבות הוואקום – כלל אין צורך לדבר. מערכות אלו יכולות להביא לחיסכון ניכר, אף כשמדובר על יצירת מים חמים מאוד לצורכי ניקוי הציוד.

אך אם נוכל לוותר על חימום המים לדרגת חום גבוהה – כדרוש בשיטות המקובלות והמומלצות אצלנו כיום – יהיה החיסכון ניכר עוד יותר.

בישראל התפתחה תעשייה ענפה של חומרי ניקוי. פועלים בארץ סוכנים רבים המיבאים חומרי ניקוי מארצות שונות מעבר לים. קיימים מוסדות מחקר הפעילים בנושאים טכנולוגיים הקשורים לייצור החלב ולאיכותו. לכל אלה אנו פונים מעל דפי "משק הבקר והחלב" ומבקשים מהם להקדיש מזמנם וממרחם לקידום החיסכון באנרגיה בייצור החלב, על שלביו השונים.

מחירי הדלק העולים תדירות הגבירו את ההכרה, גם בין יצרני החלב והחוקרים בארצות רבות, בצורך החיוני שבמציאת דרכים לצימצום ההוצאה הנובעת ממרכיב "חימום מים" בהוצאות ייצור החלב.

למרות שמחיר האנרגיה בישראל הוא בין הגבוהים ביותר בעולם, נוצר הרושם שאין אנחנו מודעים די למשקל שיש למרכיב העלות הזה, הן בחשבון הלאומי והן בחשבוננו של כל משק ומשק. אמנם חדרו גם אלינו – אם גם באחד מה – המערכות לניצול האנרגיה הנפלטת החוצה ממערכות קרור החלב, לחימום מים המשמשים את צורכי ניקוי ציוד החליבה. אך מועטים עדיין המשקים המפעילים מערכות מסוג זה. כמו כן נדמה שאין אנחנו ערים לאפשרויות לנקות את מערכת החליבה ואיחסון החלב במשק, כולה או בחלקה, במים פושרים או אף בלתי מחוממים (מי ברז).

בהורד'ז דיירימן (10 בינואר 1981) מסופר על ניסויים הנערכים במדינת ויסקונסין שבארה"ב לשם בדיקת האפשרות לנקות את מערכת החליבה בתמיסת ניקוי הפעילה בחום של פחות מ-30°C. תוצאות ראשוניות היו מעודדות. הניסויים ימשכו ויכללו בהם גם מערכות קרור ואיחסון חלב.